

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах

2022 р., № 80, Т. 2

Збірник наукових праць

Головний редактор:

Сущенко А. – доктор педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора:

Сущенко Л. – доктор педагогічних наук, доцент

Редакційна колегія:

Захаріна Є. – доктор педагогічних наук, професор;

Іваницький О. – доктор педагогічних наук, професор;

Кочарян А. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Пагута М. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сущенко Т. – доктор педагогічних наук, професор;

Даріуш Скальські – доктор педагогічних наук
(Республіка Польща).

Технічний редактор: Н. Кузнєцова

Дизайнер обкладинки: А. Юдашкіна

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2022. Вип. 80. 234 с. Т. 2.

виходить шість разів на рік

Сайт видання:

www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua

Засновник:

Класичний приватний університет
Свідоцтво Міністерства юстиції України
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15844-4316Р від 16.10.2009 р.

Видавництво і друкарня –
Видавничий дім «Гельветика»

69002, м. Запоріжжя, вул. Олександрівська 84, оф. 414

Телефони: +38 (048) 709 38 69, +38 (095) 934-48-28,

+38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

**Входить до Переліку наукових фахових видань
України (категорія «Б») з педагогічних наук
(спеціальності: 011. Освітні, педагогічні науки,
012. Дошкільна освіта, 013. Початкова освіта,
014. Середня освіта, 015. Професійна освіта,
016. Спеціальна освіта) відповідно до Наказу
МОН України від 17.03.2020 № 409 (додаток 1).**

**Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Видання рекомендовано до друку
та поширення через мережу Internet
Вченою радою Класичного приватного університету
(протокол № 7 від 22.02.2022 р.)

Усі права захищені.

Повний або частковий передрук і переклади дозволено
лише за згодою автора і редакції.
При передрукуванні посилання на збірник наукових праць
«Педагогіка формування творчої особистості
у вищій і загальноосвітній школах» обов'язкове.

Редакція не обов'язково поділяє думку автора
і не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

Адреса редакції:

Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б.
Телефони/факс: +38 050 17 95 916.

Здано до набору 01.02.2022.

Підписано до друку 23.02.2022.

Формат 60×84/8. Цифровий друк. Наклад 150 пр.

ЗМІСТ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТИ

<i>Н. А. Олійник, В. М. Шаргородська</i> ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	10
<i>О. О. Попадич</i> ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ КОНСТРУЮВАННЯ ІНТЕГРАТИВНИХ КУРСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	15
<i>Ю. О. Тубичко</i> ОСОБЛИВОСТІ ГОЛОСУ ТА ІНТОНАЦІЙНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ РИНОЛАЛІЄЮ.....	20
<i>У Ді</i> АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО ПРОВЕДЕННЯ ВИСТАВКИ – ДЕМОНСТРАЦІЇ БАЗОВИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ КНР.....	25
<i>К. Т. Умяров, Т. М. Конькова</i> ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	29
<i>В. В. Шинкаренко, Л. В. Клімова, І. А. Мазур, Н. О. Міхіна, В. І. Купрієнко</i> УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ГРА ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА.....	35
<i>Ян Ян</i> ФАКТОРИ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ЛАНКИ ОСВІТИ КНР.....	40

ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА

<i>Н. В. Маркіна</i> ЗАСТОСУВАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ ПРИ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ШКОЛІ.....	45
<i>В. М. Осіпов, В. В. Гнатюк</i> КОРЕКЦІЯ ПОСТАВИ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ МЕТОДОМ ОРТЕЗУВАННЯ СТОП.....	50
<i>В. В. Перевознюк</i> ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІКИ МІСЦЯ.....	54
<i>С. В. Румянцева</i> СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ВОКАЛЬНО-ІНТОНАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	58
<i>Р. Р. Сіренко, С. П. Гіренко, Л. М. Томіч, О. В. Хуртенко, Л. І. Бітківська</i> РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ПРОГРАМИ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ БАТЬКІВ ДО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ «НУШ».....	63

<i>Т. Е. Швець</i> ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ТЮТОРИНГУ В ПОЛЬСКИХ ШКОЛАХ.....	70
--	----

ВИЩА ШКОЛА

<i>К. О. Марченко</i> ВИКОНАВСЬКА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ АРТИСТІВ-ВОКАЛІСТІВ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	76
<i>Н. І. Мельник</i> ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ПОСТПАНДЕМІЇ В СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	81
<i>О. В. Мудрик</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДЕОТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	87
<i>Н. Мукан, С. Kravets</i> THE DEFINITION OF “INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES” CONCEPT.....	92
<i>Г. І. Непомняща</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ВИВЧЕННЯ ЧАСТИН І ДРОБІВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	97
<i>Ю. М. Несін</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	102
<i>В. М. Носатова</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ».....	106
<i>М. А. Огренич, Н. В. Дубініна</i> ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ТЕХНІЧНОМУ ВИШІ.....	110
<i>Ю. В. Орел-Халік, В. В. Жаворонкова</i> КОМУНІКАТИВНА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ.....	116
<i>О. П. Петрикова</i> ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ САМОРЕФЛЕКСІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	120
<i>Г. В. Поліщук</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ВАЖЛИВІСТЬ КРОСКУЛЬТУРНОГО КОНТЕКСТУ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	125
<i>В. І. Попович, Н. Ю. Софілканич</i> МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	129
<i>В. С. Попрядухін, О. Ю. Коваль, І. О. Попова</i> САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ: ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЕРЕВАГИ.....	135

<i>О. О. Романова</i> ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	139
<i>А. П. Савицька</i> ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ПРИ НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ОПЕРАТОРІВ БПЛА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ У ВВНЗ.....	143
<i>V. V. Savitska, O. V. Krychkivska</i> PECULIARITIES OF THE EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION UNDER THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	148
<i>Т. В. Самоленко, Є. А. Захаріна, І. М. Янченко</i> ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШИХ КУРСІВ НАВЧАННЯ.....	153
<i>Л. Г. Сергієнко</i> МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ СИСТЕМ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	157
<i>Р. В. Слухенська, О. І. Камінська, К. В. Тулюлюк, З. Б. Куделько</i> ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	161
<i>Р. В. Слухенська, Б. Я. Буртник, В. І. Куковська, І. Л. Куковська, І. В. Марценяк</i> СУЧАСНІ КОМУНІКАТИВНІ МЕТОДИКИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ.....	165
<i>С. О. Табінська, О. Ю. Конакова</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ОРІЄНТИРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	169
<i>С. Є. Трегуб, А. В. Неруш, Т. В. Тітієвська</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ.....	174
<i>К. Й. Фодор, Г. В. Гладоник</i> ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДЕОПОДКАСТИНГУ У СТВОРЕННІ ТА ВИКОРИСТАННІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	178
<i>С. М. Хатунцева, С. І. Кара, Н. С. Пшенична, І. С. Расторгуєва, А. І. Єфімова</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	183
<i>Т. В. Чубань, Т. М. Левченко</i> ЗНАЧЕННЯ СТРУКТУРНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРАМАТИКИ.....	188
<i>О. М. Шевченко, Т. О. Лещенко</i> АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....	194

<i>І. В. Шерстньова</i> ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ Й ВИМОГИ ДО ЇЇ ФОРМУВАННЯ.....	199
<i>І. М. Шоробура</i> ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	204
<i>Е. Д. Шумілова, Ю. В. Ніколайчук</i> ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ РОБОТО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ КОМПЛЕКСІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ.....	209
<i>І. Ф. Шумілова</i> МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ.....	214
<i>О. І. Яковенко</i> СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У НІМЕЧЧИНІ.....	219
<i>N. V. Yamshynska, Ye. S. Kryukova, I. V. Meleshko, H. R. Voronina</i> LINGUISTIC SOCIALIZATION OF ESL STUDENTS THROUGH SOCIAL NETWORKS.....	224
<i>Н. С. Яремчук</i> КВІНТЕСЕНЦІЯ ОСОБИСТІСНОЇ І ФАХОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	230

CONTENTS

THEORETICAL BASICS OF MODERN PEDAGOGY AND EDUCATION

<i>Oliinyk N., Sharhorodska V.</i> THE USE OF MOBILE APPLICATIONS IN THE EDUCATIONAL PROCESS IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES.....	10
<i>Popadych O.</i> PEDAGOGICAL PRINCIPLES OF THE INTEGRATED COURSE DEVELOPMENT IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS.....	15
<i>Tubychko Yu.</i> VOICE FEATURES AND INTONATIVE SIDE OF SPEECH IN CHILDREN WITH RHINOLALIA.....	20
<i>U Di</i> ANALYSIS OF ORGANIZATIONAL REQUIREMENTS FOR THE EXHIBITION – DEMONSTRATION OF BASIC SKILLS OF MUSIC EDUCATORS OF THE PRC.....	25
<i>Umuarov K., Konkova T.</i> THE PROCESS FORMATION OF THE PROFESSIONAL COMMUNICATION COMPETENCE FOR FUTURE ENGINEERS BY USING INFORMATION TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF THE STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	29
<i>Shinkarenko V., Klimova L., Mazur I., Mikhina N., Kuprienko V.</i> UKRAINIAN FOLK GAME AS A MEANS OF IMPROVING THE SPEECH CULTURE OF A PRESCHOOL PERSONALITY.....	35
<i>Yan Yan</i> FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF MUSICAL TRAINING OF MIDDLE EDUCATION ACTIVITIES OF THE PRC.....	40

SCHOOL

<i>Markina N.</i> APPLICATION OF MUSICTHERAPY AT ADAPTATION IN JUNIOR SCHOOLCHILDREN IN SCHOOL.....	45
<i>Osipov V., Hnatiuk V.</i> POSTURE CORRECTION OF SCHOOL-AGE CHILDREN BY THE METHOD OF FOOT ORTHOSIS.....	50
<i>Perevozniuk V.</i> STUDY OF NATIVE LAND LITERATURE ON THE BASIS OF PLACE-BASED EDUCATION.....	54
<i>Rumyantseva S.</i> THE SUBJECT MATTER AND STRUCTURE OF VOCAL AND TONE CULTURE OF ADOLESCENT STUDENTS AT THE CLASSES OF MUSICAL ART.....	58

<i>Sirenko R., Girenko S., Tomich L., Khurtenko O., Bitkivska L.</i> THE RESULTS OF TESTING THE EXPERIMENTAL PROGRAM OF PSYCHOPHYSICAL READINESS OF PARENTS TO TEACH PRIMARY SCHOOL CHILDREN IN THE NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	63
--	----

<i>Shvets T.</i> THE PRACTICE OF TUTORING IMPLEMENTATION IN POLISH SCHOOLS.....	70
--	----

HIGH SCHOOL

<i>Marchenko K.</i> PERFORMING CULTURE OF FUTURE VOCAL ARTISTS AS AN ACADEMIC AND PEDAGOGICAL ISSUE.....	76
--	----

<i>Melnyk N.</i> THE HIGHER EDUCATION TRANSFORMATION IN THE PERIOD OF POSTPANDEMIA IN MODERN SCIENTIFIC RESEARCHES.....	81
---	----

<i>Mudryk O.</i> PECULIARITIES OF USING INFORMATION VIDEO TECHNOLOGIES WHILE TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.....	87
---	----

<i>Mukan N., Kravets S.</i> THE DEFINITION OF “INNOVATIVE PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES” CONCEPT.....	92
--	----

<i>Nepomniashcha H.</i> INTENDING TEACHER TRAINING TO STUDYING PARTS AND FRACTIONS IN PRIMARY SCHOOL.....	97
---	----

<i>Nesin Yu.</i> DEVELOPMENT OF CREATIVE ABILITIES OF SEARCHES OF HIGHER EDUCATION AT THE LESSONS OF ENGLISH LANGUAGE.....	102
--	-----

<i>Nosatova V.</i> CURRENT APPROACHES TO STUDYING OF THE CONCEPT “SOCIAL INTERACTION”.....	106
--	-----

<i>Ohrenich M., Dubinina N.</i> FUTURE SPECIALISTS’ ENGLISH COMPETENCE FORMATION AT A TECHNICAL UNIVERSITY.....	110
---	-----

<i>Orel-Khalik Yu., Zhavoronkova V.</i> COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE SYSTEM OF FUTURE DOCTORS PROFESSIONAL TRAINING.....	116
---	-----

<i>Petrykova O.</i> PERSONALITY-ORIENTED TECHNOLOGY OF FORMATION OF PEDAGOGICAL SELF-REFLECTION OF FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART.....	120
--	-----

<i>Polishchuk G.</i> ON THE IMPORTANCE OF THE CROSS-CULTURAL CONTEXT OF CONFLICTOLOGICAL TRAINING OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS.....	125
---	-----

<i>Popovych V., Sofilkanych N.</i> THE MODEL OF FORMATION THE SPEECH CULTURE IN FUTURE SPECIALISTS IN TOURIST SERVICES DURING THE PROFESSIONAL TRAINING.....	129
<i>Popriadukhin V., Koval O., Popova I.</i> INDEPENDENT WORK OF STUDENTS: ITS ORGANIZATION AND ADVANTAGES.....	135
<i>Romanova O.</i> INCREASING MOTIVATION AND ACTIVATING COGNITIVE ACTIVITIES OF STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	139
<i>Savytska A.</i> APPLICATION OF PROJECT METHOD IN TEACHING ENGLISH FOR SPECIAL PURPOSES TO UAV OPERATOR TRAINEES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	143
<i>Savitska V., Krychkivska O.</i> PECULIARITIES OF THE EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION UNDER THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....	148
<i>Samolenko T., Zakharina Ye., Yanchenko I.</i> DYNAMICS OF INDICATORS OF THE LEVEL OF PHYSICAL FITNESS OF APPLICANTS OF THE FIRST COURSES OF STUDY.....	153
<i>Sergienko L.</i> METHODOLOGICAL ANALYSIS OF EDUCATION SYSTEMS IN HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL INSTITUTION.....	157
<i>Slukhenska R., Kaminska O., Tulyulyuk K., Kudelko Z.</i> FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN THE PANDEMIC.....	161
<i>Slukhenska R., Burtnyk B., Kukovska V., Kukovska I., Martsenyak I.</i> MODERN COMMUNICATIVE METHODS IN LEARNING OF FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	165
<i>Tabinskaya S., Konakova O.</i> THEORETICAL FUNDAMENTALS AND GUIDELINES IN THE FORMATION OF SOCIO-CULTURAL COMPETENCES OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL CULTURE.....	169
<i>Tregub S., Nerush A., Titievskaya T.</i> PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PRINCIPLES OF THE MODERN DOCTOR'S FORMATION.....	174
<i>Fodor K., Hladonik G.</i> DIDACTIC POTENTIAL OF VIDEO PODCASTING TECHNOLOGY IN THE CREATION AND USE OF EDUCATIONAL MATERIAL IN THE PRACTICE OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.....	178
<i>Khatuntseva S., Kara S., Pshenychna N., Rastorhueva I., Yefimova A.</i> THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE PHYSICAL THERAPISTS IN THE PROCESS OF STUDYING BIOLOGICAL SUBJECTS.....	183

<i>Chuban T., Levchenko T.</i> THE IMPORTANCE OF STRUCTURAL RESEARCH IN THE STUDY OF UKRAINIAN GRAMMAR.....	188
<i>Leshchenko T., Shevchenko O.</i> WAYS OF ACTIVATION OF COGNITIVE ACTIVITY OF FOREIGN STUDENTS DURING THE STUDY OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE.....	194
<i>Sherstneva I.</i> PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE FUTURE TEACHER OF MATHEMATICS AND REQUIREMENTS FOR ITS FORMATION.....	199
<i>Shorobura I.</i> INNOVATION MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	204
<i>Shumilova E., Nikolaichuk Yu.</i> TRENDS IN THE USE OF ROBOT-TECHNOLOGICAL COMPLEXES IN THE PREPARATION OF STUDENTS OF LABOR EDUCATION AND TECHNOLOGY.....	209
<i>Shumilova I.</i> METHODICAL COMPONENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS.....	214
<i>Yakovenko O.</i> SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL PERSONNEL TRAINING SYSTEM IN GERMANY.....	219
<i>Yamshynska N., Kryukova Ye., Meleshko I., Voronina H.</i> LINGUISTIC SOCIALIZATION OF ESL STUDENTS THROUGH SOCIAL NETWORKS.....	224
<i>Yaremchuk N.</i> THE QUINTESSENCE OF PERSONAL AND PROFESSIONAL CULTURE OF FUTURE UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE TEACHERS.....	230

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2022.80.2.26>**В. С. Попрядухін**

кандидат технічних наук, доцент
кафедри електротехнології і теплових процесів
Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного

О. Ю. Коваль

викладач кафедри іноземних мов
Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного

І. О. Попова

кандидат технічних наук, доцент
кафедри електротехніки і електромеханіки імені професора В.В. Овчарова
Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ: ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЕРЕВАГИ

Система фахової підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах періодично зазнає змін відповідно до соціально-економічних перетворень.

Метою вищої освіти сьогодні є «підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство в навчанні, вихованні і науково-методичній роботі» [1].

Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах забезпечується професійними освітніми програмами, на основі яких розробляються навчальні плани.

Навчальний план містить різні форми організації навчального процесу: аудиторні заняття – лекції, семінари, практичні або лабораторні заняття, контрольні заходи, а також позааудиторні заняття, до яких належить самостійна робота студентів. У наявних навчальних планах ці форми навчання, як правило, подані в рівній пропорції: половина навчальних годин відводиться для роботи в аудиторії, друга половина – на самостійну. Водночас у навчально-методичній літературі помітна тенденція до скорочення в навчальних планах аудиторних годин і збільшення годин, відведених на самостійну роботу (до 60% навчального часу).

Підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів, потребує суттєвої модернізації вищої освіти у класичних університетах України.

Це неможливо без підвищення ролі самостійної роботи студентів, посилення значущості професорсько-викладацького складу, керівництва ВНЗ, факультетів і кафедр у розвитку навичок самостійної роботи, стимулюванні професійного зростання студентів, вихованні їхньої творчої активності [3; 4].

Таким чином, вибір теми цієї статті зумовлений потребою у дослідженні цієї проблематики з метою розроблення нових підходів щодо організації самостійної роботи студентів, її удосконалення, а також модернізації в загальній системі освітньої діяльності.

Актуальність теми зумовлена необхідністю опанування студентами методами самостійної роботи та зумовлена тим, що в період навчання у ВНЗ закладаються основи професіоналізму, формуються вміння самостійної професійної діяльності, вироблення адекватних сучасним умовам стилів керівництва та адміністрування, в тому числі і науковими дослідженнями у ВНЗ 3–4 рівнів акредитації.

Ключові слова: самостійна робота, студенти, ВНЗ, фахова підготовка, спеціалісти.

Постановка проблеми. Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання навряд чи можливе тільки шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перетворити студента із пасивного споживача на творця, що вмє сформу-

лювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність [4–6].

Посилення ролі самостійної роботи студентів – це принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, який має будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студента здатності до саморозвитку,

творчого застосування отриманих знань, способів адаптації до професійної діяльності у сучасному світі.

Однак особливої уваги потребують питання мотиваційного, процесуального, технологічного забезпечення самостійної аудиторної та позааудиторної пізнавальної діяльності студентів [1; 5].

Мета статті. Метою статті є розгляд специфіки і проблеми організації самостійної роботи студентів, визначення ефективних методів її організації з урахуванням сучасних вимог та умов суспільства, а також розкриття умов та методів ефективної організації самостійної роботи студентів як цілісної системи освітнього середовища.

Виклад основного матеріалу. Основне завдання вищої освіти полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Вирішення цього завдання навряд чи можливе тільки шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перетворити студента із пасивного споживача на творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність [4–6].

У цьому плані слід визнати, що самостійна робота студентів (СРС) не просто є важливою формою освітнього процесу, а повинна стати його основою. Це передбачає орієнтацію на активні методи оволодіння знаннями, розвиток творчих здібностей студентів, перехід від поточного до індивідуального навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості студента.

Посилення ролі самостійної роботи студентів – це принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, який має будуватися так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студента здатності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань, способів адаптації до професійної діяльності у сучасному світі.

Однак особливої уваги потребують питання мотиваційного, процесуального, технологічного забезпечення самостійної аудиторної та позааудиторної пізнавальної діяльності студентів [1, 5].

Під час організації самостійної роботи студентів повинні реалізовуватися методологічні підходи, а саме:

- диференційний підхід, що дає змогу розширити доступність навчання, при цьому відбувається поліпшення якості навчання, впроваджуються інноваційні технології, використовуються додаткові освітні ресурси, що приводить до посилення ролі самостійної роботи студентів;

- системний підхід, що характеризує активне використання інформаційних технологій як ефективних методів, що забезпечують не тільки системність, а й структурно-функціональний зв'язок

навчального матеріалу. Інноваційні освітні технології спрямовані на те, щоби підвищити інтерес до навчання, привчити студента працювати самостійно, бути компетентним та мобільним, адаптуватися до вимог сучасного суспільства [5, 6].

Залежно від часу та місця проведення, характеру керівництва з боку викладача та засобу контролю її результатів СРС класифікується як:

- самостійна робота під час основних аудиторних занять;

- самостійна робота під керівництвом викладача у формі планових консультацій, заліків та іспитів;

- позааудиторна самостійна робота під час виконання студентами домашніх завдань навчального та творчого характеру [4–6].

Головне у стратегічній лінії організації самостійної роботи студентів у ВНЗ – це створення умов високої активності, самостійності та відповідальності студентів в аудиторії і поза нею під час усіх видів навчальної діяльності.

Є два основних напрями побудови навчального процесу на основі самостійної роботи студентів [2; 3]:

- перший напрям – це збільшення ролі СРС у процесі аудиторних занять. Реалізація цього шляху потребує від викладачів розроблення методик та форм організації аудиторних занять, здатних забезпечити високий рівень самостійності студентів та поліпшення якості підготовки;

- другий напрям – це підвищення активності студентів за всіма напрямками самостійної роботи в позааудиторний час. Підвищення активності студентів під час роботи в позааудиторний час пов'язане із труднощами, а саме неготовність до нього як більшості студентів, так і викладачів, причому і у професійному, і у психологічному аспектах.

Організацію самостійної роботи студентів здійснюють викладачі кафедр ВНЗ, а також самі студенти, які вивчають дисципліну.

СРС може бути організована під керівництвом викладача (відповідно до розкладу) у групі або в підгрупі, а також індивідуально зі студентом. Кафедра організує та контролює зміст та проведення навчальної самостійної роботи відповідно до графіків контролю самостійної роботи студентів кафедри.

Самостійна та індивідуальна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни (теми): підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, науковою літературою, періодичними виданнями та інтернет-джерелами.

Методичне забезпечення СРС повинне передбачати засоби самоконтролю – тестові завдання,

пакети тематичних контрольних завдань, питання та завдання для самоконтролю [6].

Самостійна робота є основним способом оволодіння студентами матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час, але її зміст визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне враховувати специфіку роду діяльності студентів і викладачів. Навчально-методичні та навчальні матеріали і видання повинні містити в собі рекомендації для самостійної роботи студентів. Рекомендації із самостійного вивчення повинні містити в собі вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних і наукових видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи. Для підвищення ефективності підготовки студентів до самостійної професійної діяльності кафедра може розробити збірники ситуаційних завдань [5].

Висновки і пропозиції. Враховуючи усе вищенаведене, можна зробити узагальнений висновок, що організаційними ознаками самостійної роботи студентів є:

- планування методів, засобів і форм самостійної роботи;
- наявність завдань для самостійної роботи;
- надання спеціального часу для їх виконання згідно із графіком СРС;
- здійснення студентами навчальної діяльності (колективної чи індивідуальної), їхня активність при цьому повинна оцінюватись;
- самоконтроль і поточний контроль;
- управління цією роботою з боку викладача;
- наявність очікуваних результатів.

Таким чином, головним завданням організації самостійної роботи студентів є використання традиційних та інноваційних форм і методів нав-

чання, які б, доповнюючи одне одного, становили єдину систему, яку можна адаптувати до особливостей навчального процесу у вищому навчальному закладі з метою оптимізації навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців [5].

Список використаної літератури:

1. Бендера І.М., Фірман Ю.П., Медведєва М.В. Основні вимоги до методики планування самостійної роботи студентів. *Наука і методика*, 2007 р. Вип. № 10 С. 89–93.
2. Біла Т.А., Ляшенко Є.В., Марчук Г.П.. Деякі аспекти інноваційного підходу до організації самостійної роботи з хімії. *Наука і методика*, 2007 р. Вип. № 10. С. 79–84.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. *Вища школа*, 2006 р. С. 376.
4. Попрядухін В.С., Попова І.О., Борохов І.В.. Роль пізнавальної самостійної роботи студентів в освітньому процесі при вивченні теоретичних основ електротехніки. *Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку* : Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція, м. Переяслав-Хмельницький, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди», 22 січня 2019 р. Вип. 48. С. 161–162.
5. Попова І.О., Петров В.О., Попрядухін В.С.. Щодо питання мотивації студентів освітнього ступеня «бакалавр» до успішної професійної підготовки. *Удосконалення навчально-виховного процесу в ВНЗ* : збірник науково-методичних праць. ТДАТУ. Мелітополь : ТДАТУ, 2018. Вип. 21. С. 41–47.
6. Коваль О.Ю., Кулик К.О. Підвищення ефективності самостійної роботи студентів в процесі вивчення іноземної мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 71. Т.1. С. 105–108

Popriadukhin V., Koval O., Popova I. Independent work of students: its organization and advantages

The specialists' professional training system in higher educational institutions is periodically changed according to socio-economic transformations.

The purpose of higher education today is "training of specialists who can ensure the transition from industrial to information technology society through innovation in teaching, education and scientific and methodological work" [1].

Training of specialists in higher educational institutions is provided by professional educational programs, on the basis of which curricula are developed.

The curriculum contains various forms of organization of the educational process: classroom classes – lectures, seminars, practical or laboratory classes, learning process control, as well as extracurricular activities, which include students' independent work. In existing curricula, these forms of education are usually presented in equal proportions: half of the study hours are devoted to learning process in the classroom, the other half – on their own. At the same time, in the educational and methodical literature there is a tendency to reduce the number of classroom hours in the curriculum and increase the number of hours devoted to independent work (up to 60% of study time).

Training of qualified specialists, competitive in the labor market, capable of competent, responsible and effective activities in their specialty at the level of world standards, requires significant modernization of higher education in classical universities of Ukraine.

This is impossible without increasing the role of students' independent work, strengthening the importance of teaching staff, university management, faculties and departments in developing skills of independent work, stimulating professional growth of students, training of their creative activity [3; 4].

Thus, the choice of the topic of this article is due to the need to study this issue in order to develop new approaches to the organization of independent work of students, its improvement and modernization in the general system of educational activities.

The actuality of the theme is due to the need for students to master the methods of independent work and due to the fact, that during their studies at the university laid the foundations of professionalism, formed skills of independent professional development of adequate leadership styles and administration, including research.

Key words: *independent work, students, universities, professional training, specialists.*